

Sygn. akt I C 104/17

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Korfanty

Protokolant: Anna Szner

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 kwietnia 2017 r. w G.

sprawy z **powództwa (...) S.A. we W.**

przeciwko Ł. S.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną i zapłatę

1. uznać za bezskuteczną umowę darowizny zawartą w dniu 25.10.2011 r., na podstawie której J. S. (1) darowała pozwanemu Ł. S. kwotę 15 000,00 zł (piętnaście tysięcy), wobec powoda (...) S.A. we W., któremu przysługuje wierzytelność wobec J. S. (1) stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 14.11.2014 r. w sprawie VIII Nc 4743/14 co do kwoty 2 343,97 zł (dwa tysiące trzysta czterdzieści trzy i 97/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot 1 938,07 zł (jeden tysiąc dziewięćset trzydzieści osiem i 07/100) od dnia 12.07.2012 r. do dnia zapłaty, od kwoty 405,90 zł (czteryście pięć i 90/100) od dnia 16.10.2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 647,00 zł (sześćset czterdzieści siedem) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddała powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego Ł. S. na rzecz powoda (...) S.A. we W. kwotę 1 435,00 zł (jeden tysiąc czterysta trzydzieści pięć) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Grzegorz Korfanty

Sygn. akt I C 104/17

UZASADNIENIE

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W., reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o uznanie za bezskuteczną umowę darowizny zawartą dnia 25 października 2011 roku na podstawie, której J. S. (1) darowała pozwanemu Ł. S. kwotę 15 000 zł, wobec powoda, któremu przysługuje wobec J. S. (1) stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 14 listopada 2014 roku przez Sąd Rejonowy w Zabrze VIII Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt VIII Nc 4743/14 co do kwoty 2 343,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 647 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2 343,97 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm wynikających z obowiązujących przepisów prawnych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód wskazał, że jest wierzycielem J. S. (2) na podstawie cesji wierzytelności z dnia 12 lipca 2012 roku umowy o kartę kredytową (...) nr (...) zawartej przez dłużnika w dniu 9 maja 2008 roku z (...) Bank SA (obecnie Bank (...) S.A. Grupa (...)). Przedmiotowa wierzytelność została stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 17 listopada 2014 roku wydanym na rzecz pierwotnego wierzyciela przez Sąd Rejonowy w Zabrzu, VIII Wydział Cywilny w sprawie o sygn.. aky VIII Nc 4743/14 co do kwoty 2 343,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 647 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego powód złożył w dniu 30 czerwca 2015 roku wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec J. S. (1) przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zabrzu M. G.. Powód zaznaczył, że w trakcie prowadzonej egzekucji okazało się, że postępowanie to jest bezskuteczne. Nadto powód wskazał, że J. S. (1) jest zatrudniona, jednakże pobiera wynagrodzenie w kwocie wolnej od zajęcia „do rąk własnych”. Dłużnik nie posiada nadpłaty w podatku dochodowym w Urzędzie Skarbowym ani innego majątku pozwalającego na spłatę wierzytelności. Okoliczności faktyczne wskazują, że powód mógłby uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności ze zgromadzonych przez dłużniczkę J. S. (1) środków pieniężnych w wysokości 15 000 zł.

Pomimo skutecznego wezwania pozwanego na termin rozprawy i doręczenia mu odpisu pozwu, pozwany nie wniósł odpowiedzi na pozew.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 9 maja 2008 roku J. S. (1) zawarła z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w G. umowę o kartę kredytową (...). Na podstawie rzeczowej umowy (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w G. udzielił J. S. (1) odnawialnego kredytu zwanego limitem kredytu w wysokości 2 600 zł, gdzie przyznany całkowity limit wypłaty gotówki oraz przyznany dzienny limit wypłaty gotówki wynosił 300 zł.

Zgodnie z brzmieniem § 6 przedmiotowej umowy spłata zadłużenia winna być dokonywana zgodnie z zestawieniami transakcji sporządzonymi na dzień 8 kalendarzowy każdego miesiąca. J. S. (1), zobowiązana była przez postanowienia umowy do dokonywania w każdym miesiącu spłaty zadłużenia w wysokości nie mniejszej niż podana w zestawieniu transakcji.

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto umowy o kartę kredytowa k. 8-11/

W dniu 14 listopada 2014 roku, w sprawie prowadzonej pod sygn.. akt VIII Nc 4743/14, Sąd Rejonowy w Zabrzu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym orzekając, by pozwana J. S. (1) w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłaty zaspokoila w całości roszczenie pozwu w kwocie 2 343,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty, a także kosztami procesu w kwocie 647 zł, w tym kosztami zastępstwa procesowego. Nakaz zapłaty został opatrzony klauzulą wykonalności na mocy postanowienia z dnia 19 czerwca 2015 roku.

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto nakaz zapłaty k. 12/

Na podstawie uzyskanego tytułu wykonawczego powód wszczął postępowanie egzekucyjne. Prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zabrzu M. G. postępowanie egzekucyjne okazało się być bezskuteczne. J. S. (1) nie posiada rachunków bankowych, nie ma powiązań z działalnością gospodarczą oraz nie ma nadpłaty podatku.

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto: pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. k. 13-14/

Dnia 25 października 2011 roku J. S. (1), mocą umowy ustnej dokonała darowizny wchodzących w skład jej majątku, środków pieniężnych w wysokości 15 000 zł na rzecz syna Ł. S..

/dowód: okoliczność bezsporna, nadto: pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. k. 13-14/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w całości w oparciu o okoliczności bezsporne, które nadto znajdowały potwierdzenie w wymienionych powyżej dowodach z dokumentów, których treść i autentyczność nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Również Sąd w toku postępowania nie znalazł podstaw by z urzędu zakwestionować prawdziwość dokumentów, w obliczu czego przyznał tym dokumentom moc dowodową.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. wniosła o uznanie za bezskuteczną umowę darowizny zawartą dnia 25 października 2011 roku na podstawie, której J. S. (1) darowała pozwanemu Ł. S. kwotę 15 000 zł, wobec powoda, któremu przysługuje wobec J. S. (1) stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 14 listopada 2014 roku przez Sąd Rejonowy w Zabrze VIII Wydział Cywilny w sprawie o sygn. akt VIII Nc 4743/14 co do kwoty 2 343,97 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 647 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2 343,97 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm wynikających z obowiązujących przepisów prawnych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Przewidziana w cytowanym przepisie instytucja „skargi pauliańskiej” została wprowadzona celem zagwarantowania wierzycielowi możliwości zapobieżenia skutkom nieojalnego zachowania dłużnika względem niego, polegającego na doprowadzeniu się przez dłużnika do stanu niewypłacalności bądź pogłębieniu już występującego stanu niewypłacalności poprzez dokonanie czynności prawnej na korzyść osoby trzeciej. Art. 527 § 1 k.c. określa przesłanki zastosowania powyższej instytucji: po pierwsze pokrzywdzenie wierzycieli wskutek dokonanej przez dłużnika czynności prawnej, mocą której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, po drugie działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wreszcie wiedza osoby trzeciej lub możliwość dowiedzenia się o tym przy zachowaniu należytej staranności.

Ostatnia z wymienionych powyżej przesłanek jest zbędna na zasadzie wyjątku zgodnie z treścią art. 528 k.c., jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W rozpoznawanej sprawie kwestionowaną przez wierzyciela czynnością jest właśnie czynność nieodpłatna - darowizna, co w świetle przedstawionych w sprawie dowodów z oczywistych względów jest okolicznością bezsporną.

Pojęcie pokrzywdzenia zostało zdefiniowane w art. 527 § 2 k.c. Do pokrzywdzenia wierzyciela dochodzi zarówno, gdy majątek dłużnika ulega zmniejszeniu, ponieważ coś z niego ubyło, jak też wówczas, gdy nie weszło do niego to, co mogło i powinno wejść, gdyby nie dokonano czynności prawnej wskutek której stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był poprzednio. Skutkiem zaskarżonej czynności prawnej jest taki stan faktyczny majątku dłużnika, który powoduje całkowitą niemożność, utrudnienie lub odroczenie zaspokojenie żądania wierzyciela. Z punktu widzenia możliwości zaskarżenia czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli ustawodawca zrównał czynności powodujące niewypłacalność dłużnika z tymi, które prowadzą do pogłębienia stanu jego niewypłacalności. Uregulowaną w art. 527 k.c. instytucję uzasadnia każde powiększenie

niewypłacalności, bez względu na jego rozmiar. Nie budzi wątpliwości, iż w niniejszej sprawie umowa darowizny doprowadziła do stanu niewypłacalności dłużnika, a w efekcie do pokrzywdzenia powoda. Prowadzone na wniosek powoda postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne, w związku z brakiem majątku dłużnika.

W momencie dokonania darowizny przez J. S. (1) na rzecz pozwanego, będącego jej synem, w dniu 25 października 2011 roku kwoty 15 000 zł, istniała wymagalna wierzytelność przysługująca poprzednikowi prawnemu powoda. Jako, że powód wszedł w prawa wierzyciela na podstawie przelewu wierzytelności, należy przytoczyć art. 509 k.c., który stanowi, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. I tak a contrario przedmiotowa wierzytelność przysługiwała powodowi.

W ocenie Sądu działanie J. S. (1) było działaniem celowym mającym doprowadzić do pokrzywdzenia wierzyciela, bowiem na skutek owego działania dłużnik stał się niewypłacalny w myśl art. 527 § 1 i 2 k.c. Na gruncie niniejszej sprawy chodzi o niewypłacalność w rozumieniu obiektywnego stanu majątkowo J. S. (1) polegających na braku możliwości wywiązania się ze swoich zobowiązań majątkowych. Niewypłacalność ta została pogłębiona przez darowanie na rzecz syna Ł. S. jedyne go majątku, z którego powód miał możliwość obiektywnego zaspokojenia w toku egzekucji. W ocenie Sądu działanie J. S. (1) było celowym. Dodatkowo Sąd miał na względzie, iż darowizna została dokonana na rzecz syna dłużniczki – Ł. S., tak więc można przyjąć, że pozwany miał świadomość, iż przyjmując darowiznę uszczupla majątek matki niezbędny do zaspokojenia roszczeń wierzyciela.

Z tych względów Sąd, uznał, że powództwo jest zasadne w części – w zakresie w jakim powód domagała się uznania opisanej darowizny z dnia 25 października 2011 roku za bezskuteczną w stosunku do powoda.

Strona powodowa domagała się również zasądzenia na jej rzecz od pozwanego kwoty 2 343,97 zł wraz z odsetkami liczonymi od kwoty 1 938,07 zł od dnia 12 lipca 2012 roku do dnia zapłaty, oraz od kwoty 405,90 zł od dnia 16 października 2014 roku do dnia zapłaty. Wskazane żądanie nie znajduje uzasadnienia w treści art. 527 k.c. i następnych dotyczących uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Tego rodzaju uprawnienie dla powoda nie wynika z także z innych przepisów prawa. W konsekwencji Sąd oddalił powództwo wobec pozwanego Ł. S. w pozostałym zakresie jako bezzasadne.

W niniejszej sprawie Sąd wydał wyrok zaoczny. Przepis art. 339 k.p.c. wskazuje na przesłanki wydania wyroku zaocznego stwierdzając, że Sąd przyjmuje wówczas za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości. Nie oznaczało to jednak, że pomimo niepodjęcia obrony przez pozwanych Sąd mógł pominąć okoliczności istotne dla oceny zasadności roszczenia, a wynikające z dowodów przedstawionych przez powoda. Niezależnie od ustalenia podstawy faktycznej sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenie strony powodowej uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu, w zakresie tym bowiem nie obowiązuje domniemanie z art. 339 § 2 k.p.c., negatywny zaś wynik takich rozważań powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 r., III CRN 30/72). Sąd dokonując rozważań nad twierdzeniami strony powodowej uznał za zasadne uznanie powództwa w zakresie uznania za bezskuteczną umowy darowizny zawartej z w dniu 25 października 2001 roku na podstawie, której J. S. (1) darowała pozwanemu Ł. S. kwotę 15 000 zł.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego jako stronę przegrywającą proces. Na poniesione przez powoda koszty procesu w wysokości 1 435,00 zł złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1.200 zł, ustalone w oparciu o przepis § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015,1804) oraz opłat od pozwu w kwocie 235 zł.

SSR Grzegorz Korfanty